

Nyhetsbrev från Stiftelsen TEM

Ur innehållet

God Jul och Gott Nytt År önskar vi på TEM

CSR och kopplingen till ISO 26 000 och GRI:s riktlinjer för hållbarhetsredovisning

TEM rekryterar och förstärker på miljökonsultsidan

Öka din försäljning till sjukvårdssektorn, både nationellt och internationellt

TEM på COP15

Stort CSR-event i Skåne den 18 maj 2010

Kommande nätverksträffar

Veronika föräldraledig

Missa inte vårens öppna miljö- och hållbarhetsutbildningar

Efterfrågan på anpassade utbildningar ökar stort

Senaste och kommande frukostmöte

Vinsten med Eko-Design

Nysatsning inom agroforestry

God Jul och Gott Nytt År önskar vi på TEM

Det börjar dra ihop sig mot jul och vi på TEM summerar vad som hänt under 2009 och passar på att önska alla en God Jul och ett Gott Nytt år!

Det har varit ett spännande och lärorikt år på många sätt. Liksom de flesta andra har vi påverkats av den ekonomiska krisen, men faktiskt lyckats lära oss en hel del av de nya tiderna och tack vare det har vi haft ett intensivt år med många nya projekt och uppdrag med stor bredd.

Vi har bland annat startat ett helt nytt nätverk, CSR Skåne, som fått mycket positivt gensvar, vi har nyrekryterat och arrangerat flera välbesökta och uppskattade frukostmöten vilket vi inte gjort tidigare. Dessutom har vi samarrangerat flera olika seminarier, bland annat tillsammans med Länsstyrelsen i Skåne och HutSkåne.

Också årets konsultuppdrag har haft en större bredd än tidigare, mycket tack vare att vi börjat samarbeta med flera olika partners som täcker upp inom de områden där vi själva saknar kompetens. För att nämna några uppdrag så håller vi på att ta fram ett CSR-koncept åt boendeföretaget Partnergruppen vilket inkluderar ansvarsanalys, Code of conduct, uppföljning och strategi. Vi har även gjort miljöutredning, utbildningar, lagtjänster

Foto: Flickr.com

och miljöledning åt ett större teknikkonsultbolag, hjälpt till med miljöledningstjänster åt ett flertal företag och organisationer, arbetat med hållbarhetsredovisning och granskning mot GRI åt flera olika multinationella bolag m.m.

På sidan 3 kan mer läsa mer om Sustainable Health Care som TEM projektleder. Övriga utvecklingsprojekt där vi varit drivande under året är ett biogasprojekt i Luzaka, Zambia, samt ett lövskogsprojekt som syftar till att öka affärsnyttan med lövträd.

Under året har vi, sist men inte minst, firat 25-årsjubileum, något som samlade både "Temare" från förr, nya och gamla kontakter och vänner och andra som funnits med i TEM:s historia.

Vi önskar alla våra kunder, samarbetspartners och andra vänner en riktigt God jul och ett Gott nytt år. I år ger vi inte bort några julklappar utan skänker liksom förra året pengar till Röda Korset, Unicef och Ett klick för skogen.

Julhälsningar från Daniel, Reine, Marie, Markus, Iris, Veronika, Gunnar, Elin, Hanna, Curt, Mikael och Annika.

CSR och kopplingen till ISO 26 000 och GRI:s riktlinjer för hållbarhetsredovisning

CSR (socialt ansvarstagande) vad är det och hur hänger det ihop med ISO 26 000 och GRI:s riktlinjer för hållbarhetsredovisning?

Allt fler organisationer börjar intressera sig för CSR (Corporate Social Responsibility). Vad är det som gör att intresset för socialt ansvarstagande har ökat så dramatiskt de senaste åren?

Själva tanken bakom CSR, ibland även kallat för SR (Social Responsibility) eller CR (Corporate Responsibility), är inte ny. Redan i slutet på 1970-talet hörde man talas om etik i företaget. Däremot var det då inte många som talade i dessa ordalag.

Idag är läget helt annorlunda. Både stora, medelstora och små företag börjar intressera sig för långsiktigt hållbara affärsstrategier och begreppet socialt ansvarstagande (CSR) har tagit steget in i styrelserummen.

Men inte alla har glasklart för sig vad CSR egentligen betyder och vad kraven på att ta ett samhällsansvar innebär för företagets verksamhet. Begreppet är luddigt och användningsområdet enormt. Därför finns det ett behov av att definiera och tydliggöra begreppet CSR och dess innebörd.

Till att börja med kan man titta på hur EU i sin vitbok har definierat begreppet CSR. Enligt EU:s definition betyder CSR ”att företag på frivillig grund integrerar sociala och miljömässiga hänsyn i sin verksamhet och sin samverkan med intressenter utöver vad lagen kräver”.

Vill man veta mer om hur man praktiskt kan gå tillväga så finns det numera en DIS (Draft International Standard) av den kommande standarden om socialt ansvarstagande, ISO 26 000, på SIS hemsida. Själva standarden, som kommer att släppas i slutet av 2010, är en slags guidebok för företag och andra organisationer som vill arbeta med ansvarsfrågor.

Många konsulter, även TEM, har redan börjat arbeta enligt ISO 26 000. Detta för att säkerställa att kundernas CSR-koncept är kompatibla med den framtida standarden, men även för att DIS 26 000 redan i nuläget ger en bra vägledning och skapar ett gemensamt språk kring CSR-frågor.

Även GRI:s riktlinjer för hållbarhetsredovisning ger hjälp i CSR-djungeln. GRI:s riktlinjer innehåller redovisningsindikatorer inom alla tre hållbarhetsområdena. Dessa indikatorer är inte bara av stor betydelse när företag och andra organisationer har bestämt sig för att redovisa

sitt hållbarhetsarbete utan ger också en indikation på vilka frågor som ska adresseras inom ramen för företagets ansvarsstagande.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det finns en hel del hjälp på vägen för företag och andra organisationer som vill arbeta med CSR-frågor och integrera dessa i sin kärnverksamhet.

Tillbaka till den inledande frågan, varför börjar allt fler företag att intressera sig för CSR och är trenden här för att stanna? Svaret är enkelt, intressenter och då främst kunder kräver detta engagemang. Idag räcker det inte längre att bara generera tillräckligt med vinst till aktieägarna, utan vinsten ska genereras på ett socialt och miljömässigt ansvarsfullt sätt. Att ta reda på vad intressenterna har för förväntningar på verksamheten är en överlevnadsfråga och bara de som lyssnar noga kommer långsiktigt att överleva och fortsätta generera vinst till sina ägare. Glädjande nog inser allt fler att ett aktivt CSR-arbete är en lönsam affärsstrategi. Och ja, som det ser ut nu, är trenden här för att stanna.

Vill du veta mer om hur din organisation kan arbeta med sitt sociala ansvar kontakta gärna oss på TEM på 046-16 58 50 eller tem@tem.lu.se.

TEM rekryterar och förstärker på miljökonsultsidan

TEM förstärker bland miljökonsulterna och anställer Elin Dalaryd som miljökonsult från och med januari. Dessutom anställs Hanna Savola som miljökonsult med start från och med mars.

Elin kommer senast från att ha arbetat som klimatinformatör på Kristianstads kommun. Arbetet har bland annat innefattat framtagande av kommunens klimatstrategi, att leda påverkansprojekt och informationskampanjer, driva ett klimätätverk för företag och hjälpa dessa med deras klimatarbete samt transportutredningar för kommunen.

I botten är Elin miljövetare med en magisterexamen från Lunds universitet och inriktning mot globala miljöfrågor och naturvård. Hon är engagerad i miljö- och hållbarhetsfrågor och har en god förmåga att kommunicera

dessa. Under tidigare anställningar har Elin haft många utländska kontakter och hon har även arbetat med klimatfrågor på Irland.

Vi hoppas att Elins erfarenheter kan komma till nytta för våra kunder och att både företag och kommuner kan få hjälp med bland annat sitt strategiska klimatarbete, kommunikationsåtgärder, transport- och energieffektiviseringar.

Hanna Savola kommer närmast från Goodpoint och har tidigare på Sustainable BusinessHub och då varit projektledare för Sustainable Hospitals. Hanna är i grunden ekonom och har byggt på med en magisterutbildning vid Internationella Miljöinstitutet vid Lunds universitet.

Du hittar Elins Dalaryds och Hanna Savolas kontaktuppgifter på sista sidan i detta nyhetsbrev.

Foto: Elin Dalaryd

Öka din försäljning till sjukvårdssektorn, både nationellt och internationellt

I samverkansprojektet Sustainable Health Care som startar i januari 2010 satsar man på att öka försäljningen av hållbara produkter och tjänster med fokus på hälso- och sjukvård. Daniel Eriksson från TEM är med som projektledare.

Svensk sjukvård håller mycket hög internationell klass, inte minst inom miljö- och hållbarhetsområdet. En av anledningarna till att den svenska hälso- och sjukvården kommit så långt i sitt miljö- och hållbarhetsarbete är att det finns många svenska företag som har produkter och tjänster som starkt bidragit till detta. I detta finns en till stor del outnyttjad potential till ökad försäljning, dels nationellt men även internationellt.

Sustainable Health Care är ett samverkansprojekt som startar nu i januari 2010. Projektet syftar till att öka försäljning av hållbara produkter och tjänster nationellt och internationellt med fokus på hälso- och sjukvården. Projektet är en fortsättning på Sustainable Hospitals som tidigare genomförts. Projektet medfinansieras av Tillväxtverket och det finns fortfarande utrymme för fler företag att delta. Främst söker vi små- och medelstora företag, men även större företag kan delta parallellt.

Projektägare är Sustainable Business Hub i Malmö och partners i projektet kommer att vara Business Region Göteborg, Sustainable Sweden

TEM på COP15

Den stora klimatkonferensen, COP15, i Köpenhamn pågår från och med den 7 till den 18 december 2009. TEM medverkar på Briggen Tre Kronor.

Vid klimatkonferensen kommer världens ledare att samlas för att förhandla fram ett avtal som kommer att påverka framtidens klimatarbete.

TEM medverkar i Köpenhamn genom att föreläsa om biogas ur ett internationellt perspektiv på **Briggen Tre Kronor den 16 december klockan 17**. Tidigare på eftermiddagen presenterar Region Skåne och andra aktörer sitt arbete med biogas så stanna hela eftermiddagen och lär dig mer om biogas!

Briggen Tre Kronor lägger till på kajen mitt emot Hotel Admiral på **Toldbodgade 24**.

Southeast samt Hälsoteknikalliansen. Även Region Skåne och Västra Götalandsregionen deltar aktivt i projektet. Daniel Eriksson på Stiftelsen TEM är projektledare och medfinansiering från Tillväxtverket är beviljad.

I projektet läggs fokus på nätverksaktiviteter, samverkan, kunskapsutbyte och kompetensutveckling. Utöver det kommer några riktade insatser för att öka företagets möjligheter att öka försäljning nationellt och internationellt. Gemensamt marknadsföringsmaterial kommer att tas fram och de enskilda företagen kan marknadsföras som en del av ett större sammanhang.

Aktiviteter i projektet kommer bland annat att vara seminarier, workshops, studiebesök, underlätta för technical visits, öka samverkan mellan företag och mellan företag och sjukvårdsorganisationer och hitta kanaler till ökad export. I projektet kommer företagets nuvarande lösningar att exponeras för nya potentiella kunder, samtidigt som företagen presenteras för problem som behöver lösas.

Förutom deltagande företag finns en referensgrupp med ett tiotal hälso- och sjukvårdsorganisationer representerade. Första företagsträffen kommer att vara i Malmö den 18 januari på eftermiddagen.

Vill du ha mer information, kontakta Daniel Eriksson på daniel.eriksson@tem.lu.se eller 0707-94 42 13 / 046-16 58 51

Foto: Briggen Tre Kronor

Kort och gott!

Stort CSR-event i Skåne den 18 maj 2010

TEM-nätverket CSR Skåne har beslutat om att anordna en stor CSR-dag den 18 maj 2010. Dagen kommer att bjuda på många spännande föredrag kopplade till ämnet socialt ansvarstagande och mottot för dagen är *Socialt ansvarstagande i Öresundsregionen*. Alla medlemmar i TEM:s olika företagsnätverk får skicka två representanter gratis! Vi återkommer med mer information i början av 2010.

Kommande nätverksträffar

TEM:s miljö nätverk:

- Nordväst - För plats och tid se information på vår hemsida inom kort.

Ämne: Klimatarbete i företag

- Sydväst - 9 februari kl. 13.00-16.00 hos Rexam i Malmö

Ämne: Moderna och miljövänliga möten

- Sydost - 11 februari hos Trelleborg Industrial i Sjöbo

Ämne: Ny miljölagstiftning samt introduktion till OHSAS

CSR Skåne:

- 3 februari kl 13.30-16.00 hos Nestlé Sverige AB i Helsingborg

Ämne: Relevansen av arbetet med mänskliga rättigheter i organisationen och i relationen med kund.

Veronika föräldraledig

TEM:s medarbetare Veronika Franzén kommer att vara mammaledig från och med januari.

Miss inte vårens öppna miljö- och hållbarhetsutbildningar!

Behöver du eller någon i din organisation mer kunskap inom miljö- och hållbarhetsområdet? Våra uppskattade kurser vänder sig till både privata företag och offentliga verksamheter där det finns behov av att stärka kompetensen inom hållbarhetsfrågor.

Vi har 25 års erfarenhet av att genomföra miljö- och hållbarhetsutbildningar åt företag och offentliga organisationer i alla storlekar. Referenser och kursutvärderingar skickas gärna om så önskas.

Kurserna hålls i våra egna lokaler i centrala Lund i grupper om fem till tio deltagare. Genom att hålla grupperna små skapas en nära dialog mellan deltagare och de erfarna kursledarna.

Nedanstående kurser, och många andra, kan även genomföras internt i din organisation om så önskas.

Grundläggande miljökunskap – 1 dag

När: 10 februari 08.30-16.00

Om: Kursen ger en grundläggande miljökunskap och kanske nya insikter. Allt från klimat, resursfördelning och hållbar utveckling till praktiskt miljöarbete tas upp.

Ansvarig: Markus Paulsson 0708-92 73 05, 046-16 58 55 markus.paulsson@tem.lu.se

Miljöledning & ISO 14 001 Grund – 1 dag

När: 3 mars 08.30-16.00

Om: Lär dig grunderna i miljöledningssystem i allmänhet och ISO 14 001 i synnerhet. Även grundläggande miljölagstiftning ingår i kursen.

Ansvarig: Marie Pettersson 0708-92 73 02, 046-16 58 52 marie.pettersson@tem.lu.se

Miljörevision – 3 dagar

När: 10-11 mars och 24 mars + en heldags övningsrevision på egen hand. 08.30-16.00

Om: Kursen syftar till att utbilda interna miljörevisorer när det gäller revisionsteknik, praktiska övningar, intervjuteknik och tillämpad lagstiftning. Förutsätter grundläggande kännedom om ISO 14001 och miljöområdet.

Ansvarig: Marie Pettersson 0708-92 73 02, 046-16 58 52 marie.pettersson@tem.lu.se

CSR i enlighet med ISO 26 000 – 1 dag

När: 16 mars kl 09.00-16.00

Om: Kursen ger en introduktion till ämnet CSR och visar hur man på ett strukturerat och effektivt sätt kan börja arbeta med CSR-frågor. Den ger träning i intressentanalys/dialog och identifiering av ansvarsområden och diskuterar bl.a. uppförandekoder, leverantörskedjor och redovisning av ansvarstagandet. Strukturen i kursen baseras på den kommande standarden om socialt ansvarstagande ISO 26 000. Kursen tar upp många praktiska exempel och vänder sig både till nybörjare och de som kommit en bit på väg.

Ansvarig: Iris Rehnström 0708-92 73 03, 046-16 58 53 iris.rehnstrom@tem.lu.se

Hållbarhetsredovisning i enlighet med GRI:s riktlinjer – 1 halvdag

När: 17 mars kl 09.00-12.30

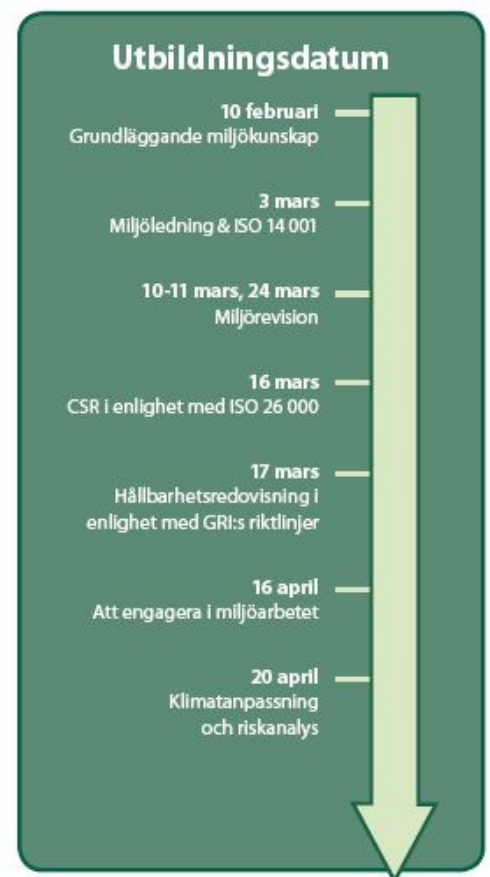
Om: Kursen ger en introduktion till GRI:s riktlinjer för hållbarhetsredovisning samt handfasta råd kring hur processen med redovisning av hållbarhetsprestanda kan se ut. Kursen ger många praktiska exempel och diskuterar även externt bestyrkande av hållbarhetsredovisning.

Ansvarig: Iris Rehnström 0708-92 73 03, 046-16 58 53 iris.rehnstrom@tem.lu.se

Att engagera i miljöarbetet - 1 dag

När: 16 april kl 08.30-16.00

Om: Vill du få en förståelse för det förändringsarbete som behövs för ett effektivt miljöarbete? Vill du lära dig grunderna i miljökommunikation? I kursen får

du verktyg och insikter om förändringsarbete och attitydförändringar som leder framåt i miljöarbetet.

Ansvarig: Daniel Eriksson 0707-94 42 13, 046-16 58 51 daniel.eriksson@tem.lu.se

Klimatanpassning och riskanalys - 1 dag

När: 20 april kl 08.30-16.00

Om: Är er organisation rustad för ett nytt klimat? Hur klarar ni värmeböljor, stormar och översvämningar? Under dagen går vi igenom hur Skånes klimat kommer att förändras i framtiden och hur olika typer av organisationer kan påverkas, både i positiv och negativ bemärkelse. Vi går också igenom hur man kan mildra de negativa effekterna samt hur man tar fram en klimatanpassningsplan.

Ansvarig: Elin Dalaryd 0708-92 73 06, 046-16 58 56 elin.dalaryd@tem.lu.se

Villkor för våra öppna utbildningar

Plats: alla kurser kommer att ges i TEM:s lokaler på Klostergatan 12 i centrala Lund (3 min från Lund C)

Pris: Anges ex. moms och faktureras vid bindande anmälan.

Anmälan: Senast 2 veckor innan varje kursstart.

Avanmälan: Senast 2 veckor innan kursstart. Vid senare avanmälan utgår full avgift, men ersättare kan skickas kostnadsfritt.

Förtäring: I heldagsutbildningar ingår lunch och fika. I halvdagsutbildningarna, endast fika.

Kursintyg: Erhålles vid fullgången kurs

Storlek: 5-10 deltagare per kurstillfälle

Pris:

- Halvdagskurs 2 200 kr
- Heldagskurs 3 900 kr
- Tvådagarskurs 6 900 kr
- Tredagarskurs 8 900 kr

Anmälan

Anmälan till våra kurser gör du genom att kontakta respektive kontaktperson under varje kurs eller maila tem@tem.lu.se.

Du kan också ringa 046-16 58 50.

Efterfrågan på anpassade utbildningar ökar stort

TEM håller inte bara öppna utbildningar utan erbjuder även anpassade utbildningar som vi skräddarsyr helt utifrån kundens önskemål. Under året har vi märkt en ökad efterfrågan på denna typ av utbildningar. Här är några av de utbildningar som TEM genomfört under 2009:

Akademiska Hus AB - De anställda har fått utbildning om socialt ansvarstagande, klimatfrågan och att engagera i miljöarbetet.

Bona AB - Ledningen har fått en heldagsutbildning inom allmän miljö och miljöledningssystem inklusive en workshop om socialt ansvarstagande (CSR).

Faiveley Transport Nordic AB - Ett flertal anställda har fått en halvdagsutbildning om EU:s kemikalielagstiftning Reach.

Hörby Bruk AB - Alla anställda har fått utbildning om allmän miljö och ISO 14 001.

Interfleet Technology AB - Hela företaget har utbildats inom miljö och miljöledning enligt ISO 14 001.

Lunds Kommun, Kultur- och fritidsförvaltningen - Alla medarbetare har genomgått en halvdagsutbildning om miljö och miljöledning inom förvaltningen, inklusive övningar och workshop.

Lunds kommun, Vård- och omsorgsförvaltningen - Alla miljöombud och enhetschefer har fått en och en halv dags utbildning om miljö och att engagera andra i miljöarbetet.

Partnergruppen - Ledningen har gått en heldagsutbildning om socialt ansvarstagande (CSR) som även innehöll en workshop om intressentdialog.

Purac - Alla anställda har fått grundläggande utbildning om miljö, miljöledning och CSR (heldag).

Region Skåne - Utbildning med fokus på revisionsteknik har hållits.

Roslagståg AB - Hela företaget har fått utbildning inom områdena allmänna miljö och ISO 14 001.

Sysav Kemi AB - En halvdagsutbildning om hantering av smittförande avfall har hållits.

SWEP International AB - Både ledningsgruppen och de högsta cheferna har utbildats inom miljölagar.

Tetra Pak Packaging Material - Har fått hjälp med att ta fram utbildningsmaterial så att de själva kan vidareutbilda personal inom miljö.

USIL - Alla miljöombud har fått en uppdatering kring vad som är nytt inom området hållbar sjukvård.

UMAS - Under 2008 utbildades alla de högsta cheferna på UMAS inom miljö, miljölagar och miljöledning. Under våren 2009 kördes ett uppsamlingsheat för de som missat tidigare tillfällen. Dessutom har alla 1:a linjens chefer fått en heldagsutbildning om miljö, miljölagar och miljöledning under hösten. En workshop om miljömål ingick.

Kontakta TEM

Stiftelsen TEM

Klostergatan 12
222 22 LUND

046-16 58 50
tem@tem.lu.se

Medarbetare

Elin Dalaryd (fr.o.m jan)

Miljökonsult
elin.dalaryd@tem.lu.se
046-16 58 56

Daniel Eriksson

Konsultchef/Miljökonsult
daniel.eriksson@tem.lu.se
046-16 58 51

Veronika Franzén

Miljökonsult
veronika.franzen@tem.lu.se
046-16 58 56

Reine Karlsson

Forskningschef
reine.karlsson@tem.lu.se
046-16 58 54

Markus Paulsson

Miljökonsult/Forskare
Markus.Paulsson@tem.lu.se
046-16 58 55

Marie Pettersson

Miljökonsult
Marie.Pettersson@tem.lu.se
046-16 58 52

Iris Rehnström

Miljökonsult
iris.rehnstrom@tem.lu.se
046-16 58 53

Hanna Savola (fr.o.m mars)

Miljökonsult
046-16 58 50

Gunnar Sundström

Ekonomiansvarig
gunnar.sundstrom@tem.lu.se
0702-47 79 14

Senaste och kommande frukostmöte

Under året som gått har vi skapat en ny tradition av frukostmöten på TEM. Konceptet med god frukost i kombination med diskussion kring en tema har snabbt etablerat sig. Vid senaste träffen blev lokalen fullbokad på lite mer än ett dygn.

Temat för senaste frukostmötet var CLP och Reach, något som uppenbarligen var intressant för många med tanke på den stora efterfrågan.

Marie Pettersson redde ut begreppen i det nya CLP-direktivet (Classification, Labelling och Packaging of Chemicals) och Veronika Franzén

pratade om vad som händer just nu inom Reach. Arne Wallin, miljöchef på Bona AB, pratade sedan om Reach ur ett nedströmsanvändarperspektiv.

Nästa frukostmöte blir ett specialarrangemang i samarbete med Tetra Pak Packaging Solutions:

Tema: Spill och nödläge ur ett praktiskt perspektiv

Plats: Tetra Pak Packaging Solutions på Ruben Rausing's gata i Lund

Datum: Torsdagen den 18 februari 2010

Tid: 08.30-10.00

Vinsten med Eco-Design

Eco-Design har varit en metod för att minska miljöbelastningar, men är på väg att bli en metod för att göra bättre affärer. Den globala marknadens utveckling gör att konkurrensen hårdnar.

Ett sätt att klara sig är att sänka priset på det man producerar. Den vägen är svår för svenska företag och miljömässigt blir det sällan en framgång.

En alternativ väg är att höja värdet på det man säljer, vilket är svårt om man bara tänker produktion och miljöanpassning i traditionell mening. Ledande aktörer kombinerar nu allt fler olika intressen i att göra sig mer attraktiva.

Eco-Design bygger på att aktivera en tillräckligt bred och tillförlitlig kunskap kring hur den aktuella produktionen fungerar. En grundläggande princip i att skapa hållbara lösningar är att man måste investera en lagom andel av dagens tän-

kande och arbete i att verka för framtiden. Samtidigt är det viktigt att göra sig tillräckligt intressant på dagens marknad.

För att dra nytta av Eco-Design är det viktigt att samspela med kärnan i affärsutvecklingen. TEM har gedigen kunskap om miljöledningssystem, livscykelanalys och många former av metoder för hållbar utveckling. Vi arbetar med CSR, miljökommunikation och knyter an till dagsaktuell teori om strategisk marknadsföring.

Grunden i TEM:s arbete är att vi har stor erfarenhet av att tolka hur företag fungerar och vilken utvecklingssituation de befinner sig i. Vi kan bygga broar mellan miljökunskap och affärsutveckling. Vi hjälper er gärna med utbildning, workshop eller nulägesanalys med fokus på hur ni kan arbeta med Eco-Design. Kontakta Reine Karlsson för att få veta mer: reine.karlsson@tem.lu.se.

Nysatsning inom agroforestry

TEM driver tillsammans med Etik & Energi en ny svensk satsning på Agroforestry.

Agroforestry förknippas ofta med att skörda en mångfald av värdefulla växter ur tropiska regnskogar. Förmågan att ta mer mångsidig nytta av marken blir nu allt viktigare också på våra breddgrader.

Det finns växande intressen för hälsosam närödlad mat, förnybar energi, förnybara material, ekosystemtjänster, biologisk mångfald och inte minst rekreativvärden. Kontakten med naturens skönhet och mångfald är bra för männi-

skans mentala och fysiska hälsa.

Samarbete kring agroforestry ger konkret träning i att kombinera fler sätt att tänka. Det känns bra att vidga sin förståelse och arbeta i samklang med naturen.

Det mest påtagliga är att agroforestry förbättrar förmågan att odla allt mer vackert, nyttigt och gott – samtidigt som marken blir allt mer bördig. Målet med satsningen är att skapa en mer levande landsbygd genom mångfunktionellt markbruk. För mer information om den nya satsningen kontakta reine.karlsson@tem.lu.se.